

ΑΝΑΛΥΣΗ

Ο φόβος των πολιτικών για τις μεταρρυθμίσεις

Του ΜΠΑΜΠΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ο φόβος των πολιτικών μπροστά στις μεταρρυθμίσεις είναι η κυριότερη αιτία για την κακοδαιμονία του τόπου. Τώρα, στο τέλος της μνημονιακής περιόδου κι ενώ ο χώρα πέτυχε να προφυλάξει το μέλλον από τους δύο μείζονες κινδύνους, τα «δίδυμα ελλείμματα», δημοσιονομικό και εξωτερικό, η αδυναμία των πολιτικών να κινηθούν ακόμη γρηγορότερα στον δρόμο των διαρθρωτικών προσαρμογών περιορίζει τον ρυθμό ανάπτυξης και εγκαθιστά τον κίνδυνο στασιμότητας. Μόλις τον Μάρτιο 2014, έπειτα από πολύ μνην καθυστέρηση, ο Γιάννης Στουρνάρας, πιεζόμενος από το Μαξίμου, έκλεισε όπως-όπως την έκθεση προόδου. Η επερχόμενη εκλογική αναμέτρηση ήθελε χρόνο προετοιμασίας και, για τον σκοπό αυτό, ξεδεύτηκε μέρος της υπερβολικής φορολόγησης.

Ο τότε υπουργός των Οικονομικών υποσχέθηκε ότι όσες μεταρρυθμίσεις δεν είχαν γίνει θα ξεκινούσαν οπωσδήποτε πριν από την εξόδιο έκθεσης της τρόικας, δηλαδή αυτή την εποχή. Ο διάδοχός του βρίσκεται στη δυσάρεστη θέση να τον διαψεύσει, αφού σχεδόν τίποτε τέτοιο δεν έγινε. Βεβαίως, η ευθύνη του Γκίκα Χαρδούβελη είναι περιορισμένη, αφού τα όσα σημαντικά συμβαίνουν τα πληροφορείται, κατά κανόνα, μέσω Μαξίμου! Το μεγαλύτερο εμπόδιο της χώρας για να κλείσει το Μνημόνιο και να περάσουμε στην «Επόπτεια Μετά το Πρόγραμμα» (Post-Programme Surveillance) και, ταυτοχρόνως, να συμφωνήσουμε την «επιτυχή έξodo του Ταμείου» και, τελικά, να κλείσουμε μια νέα συμφωνία για το χρέος είναι ο φόβος μπροστά στις μεταρρυθμίσεις.

Είναι αλήθεια ότι οι διαρθρωτικές αλλαγές δεν προσφέρουν αμέσως καρπούς. Σε πρόσφατη μελέτη της Goldman Sachs σημειώνεται: «Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις δεν αποτελούν εργαλείο βραχυπρόθεσμων διορθώσεων για οικονομίες σε αδυναμία» και προστίθεται ότι «μπορεί να χρειαστούν μέχρι και πέντε χρόνια για να γίνουν αποδοτικές». Σκεφτείτε ότι στην πενταετία 2007-2012 είχαμε

4 αλλαγές της σύνθεσης της Βουλής και τέσσερις διαφορετικές κυβερνήσεις, μονοκομματικές, δικομματικές, τρικομματικές και τετρακομματικές! Σκεφτείτε επίσης ότι με τις εκλογές που ζητεί ο Αλέξης Τσίπρας, η Ελλάδα θα βγει με δραματικό τρόπο από τη λεωφόρο των προσαρμογών ανταγωνιστικότητας στην οποία όλα τα κράτη δοκιμάζουν τις ικανότητές τους.

Η μεταρρυθμιστική κόπωση, όταν συνδυάζεται με υπερφορολόγηση, υπερανεργία, συστηματική διάλυση της διοίκησης από την πλευρά της κυβέρνησης και εντατικό λαϊκισμό από την πλευρά της αντιπολίτευσης, οδηγεί το εκλογικό σώμα σε αυτοκαταστροφικές αποφάσεις. Σχεδόν όλα τα κράτη που περνούν από σκληρά προγράμματα λιτότητας θα δοκιμάσουν να επιστρέψουν στο καθεστώς που ίσχυε πριν από την κρί-

Η μεταρρυθμιστική κόπωση, μαζί με υπερφορολόγηση, υπερανεργία και λαϊκισμό, οδηγούν το εκλογικό σώμα σε αυτοκαταστροφικές αποφάσεις.

ση. Τα αποτελέσματα είναι κατά κανόνα τραγικά και φέρνουν απροσδόκητα νέα πολιτικά σχήματα.

Σε κάθε περίπτωση, υπό την προϋπόθεση να διατηρήσουμε τη στιβαρή δημοσιονομική μας θέση, το άμεσο καθήκον Σαμαρά δεν αφορά στο Μνημόνιο, για το οποίο υπάρχει προκαθορισμένη πρόβλεψη εξόδου. Σημασία έχει η εξαγορά του Ταμείου. Οι αγορές θα δουν εντελώς διαφορετικά την Ελλάδα χωρίς το Ταμείο στο κεφάλι της και θα προσφέρουν χωρίς δυσκολίες τα κεφάλαια που χρειαζόμαστε. Ο κανόνας είναι ότι οι αγορές φεύγουν τρέχοντας όταν εγκαθίστανται οι «Τόμσεν» και επιστρέφουν λαχανιασμένες όταν αποχωρούν. Ο λόγος είναι απλός: πλούσιες επενδυτικές ευκαιρίες για καλά κέρδη. Αν δεν υπήρχε η άρνηση των πολιτικών να αλλάξουν τα πράγματα, παραπομπή στην πενταετία 2007-2012 θα ήταν προ των θυρών.